

Keskkonnaülevaatuse raamküsimumstik

Ülevaatus sept/okt 2022

Läbiviijad juhtkond (Lia Raat, Kaja Õis, Uuve Jakimainen), kaasates personali

Märkused: - - kriteeriumit ei mõõdetud sel aastal (asenduspinnal oleku vm põhjusel) ; selgitused on iga valdkonna all.

PRÜGI

Siseruumides

Kas maja on prügist puhas?	Jah	
Kas prügikaste on piisavalt?	Jah	
Kas prügikastid on õigetes kohtades?	Jah	
Kas prügikaste tühjendatakse piisava sagedusega?	Jah	

Õueala

Kas õu on prügist puhas?	Jah	
• Kas õues on piisavalt prügikaste?	Jah	
• Kas prügikastid on õigetes kohtades?	Jah	
Kas prügikastid on kasutamiseks mugavad ja õige ehitusega (tuul ega linnud ei saa prügi laiali pillutada, mitte liiga väikesed ega liiga suured)?	Jah	
Kui leidsite prügi, siis kas see on pärit lastelt või väljastpoolt õueala? - Väljastpoolt	-	-

Väljaspool kooli/lasteaeda

Kas kooli ümbruskond väljaspool oma territooriumi on tavaliselt puhas?	Jah	
Kas ümbruskonnas on piisavalt prügikaste?	Jah	
Kas kool teeb midagi, et aidata kogukonnal ümbrust puhtana hoida?	Jah	

Üldine

Kas koolil on prügi suhtes olemas selged põhimõtted?	Jah	
Kas kõik õpilased teavad, milliseid probleeme põhjustab prügi keskkonnale ja elusloodusele?	Jah, vt all	
Kas peate arvestust, millist, kus, millal ja kui palju olete prügi leidnud?		Ei

- Rühmades toimuvad õppekavas olevate eesmärkide täitmiseks järjepidevad tegevused.
- Õppekäikudel juhime tähelepanu, suuname lapsi märkama, ei viska prügi maha; Rühmad käivad iganädalaselt lasteaia ümbruses tegutsemas ja koristavad möödamines ka märgatud prügi.
- Prügipõhimõtted on majandusjuhi poolt personalile edastatud, töötajatel teada. Toimub järjepidev jälgimine.

JÄÄTMETEKKE VÄHENDAMINE

Säästmine

Kas kool kasutab e-kirju paberkirjade asemel?	Jah	
Kas õpetajad teevad kahepoolseid koopiaid?	Jah	
Kui õpilased võtavad kooli toitu kaasa, siis kas nad kasutavad selleks korduvkasutatavaid karpe?	jah	

- Toitu valmistab lasteaia köök. Erimenüüd vajavatel lastel on toit kodust kaasa pakitud korduvkasutatavates karpides.

Taaskasutus

Kas alati kasutatakse ära paberi mõlemad küljed, enne kui see vanapaberi kasti pannakse?	jah	Ei
Kas üle jäänud paberist tehakse märkmepabereid või märkmikke?	Jah	Ei
Kas kooli kantseleis kasutatakse ümbrikke mitu korda?	jah	
<ul style="list-style-type: none"> Kas tualettpaber ja paberkäterätid on ümbertöödeldud paberist? 	Jah	Ei
Kas kooli ostetakse ümbertöödeldud koopiapaberit?	Vt all	
Kas te taaskasutate mingeid pakendeid klassiruumis?	Jah	
Kas korraldate taaskasutuslaatu vanade esemete (koolivormid jms) vahetamiseks või müügiks?	jah	

- Paberi kahepoolse kasutuse üle pidev selgitustöö ja meeldetuletamine.
- Koopiapaberil on märged www.fsc.org MIX paper from responsible sources ja EU Ecolabel: FI/11/001

Ümbertöötlemine

<ul style="list-style-type: none"> Tõmmake ring ümber, milliseid materjale/esemeid järgnevalt te kogute ümbertöötlemiseks? 				
<u>Paber</u>	Plastik	Metallpurgid	<u>Papp</u>	Riided
<u>Patareid</u>	Elektronika	Klaas	<u>Toit</u>	Toonerid
Kas te kompostite orgaanilisi jäätmeid?	Osaliselt - õppetegevusena			
Kas komposti lähevad nii vedelad kui kuivad materjalid?	-			
Kas kasutate kooli haljasaladel komposti?			Ei/asendusplind	
Kas toitlustajad kompostivad köögiviljade koori?	ei			
Kas toitlustajad koguvad jäätmeid liigiti?	Jah			
Kas kooli juures on piisavalt sorteerimist võimaldavaid prügikaste?	Jah			
Kas sorteerimist võimaldavates kastides on õiged asjad?	Jah			

- Kuna oleme sel aastal asendusplinnal, on kompostimine võimalik piiratult (olemas üks väike kompostikast), Renoveeritud hoonesse tagasi kolides on meil olemas komposter, mida kasutama hakkame. Ka oleme koosolekul läbi arutanud komposteerimise võimalused uuel õuealal.

Teave

Kas igaüks koolis teab, miks te üritate jäätmeteket vähendada?	Jah (vt all)	
Kas keegi peab arvet, kui palju jäätmeid jääb tänu teie tööle prügimäele/põletamisele viimata?	-	
Kui jah, siis kas kõik koolis teavad seda?	-	
Kas kõik koolis teavad, mis saab asjadest/materjalidest, mis töödeldakse ümber?	-	

- Matemaatilist statistikat ei pea, küll toimib aga lastele õppetegevuste käigus pidev meeldetuletus ja selgitused.

ENERGIA

Küte

Kas aknad ja uksed on tihedad, tuuletõmbus puudub??	Jah	
Kas akende ees on kardinad/rulood/muud katted?	Jah	
Kas uksed ja aknad on alati kinni, kui maja köetakse?	Jah	
Kas radiaatorite taga on reflekteerivad paneelid?	-	
<ul style="list-style-type: none">Kas iga klassiruumi temperatuuri saab reguleerida?	Jah	Ei
Kas igas klassiruumis on termomeeter?	Jah	
Kas kuum vesi on paraja soojusega, mitte liiga kuum?	Jah	
Kas soojaveetorud on korralikult isoleeritud?	Jah	
Kas koolimaja katus ja seinad on soojustatud, et vältida soojakadu?	Jah	

Elekter

Kas tühjades ruumides on valgustus alati välja lülitatud?	Jah	
<ul style="list-style-type: none">Kas lambid kustutatakse kohe, kui väljas on piisavalt valgust?	Jah	Ei
<ul style="list-style-type: none">Kas valgustus töötab ainult ajal, mil see on vajalik?	Jah	Ei
Kas lambid ja lambikuplid on puhtad?	Jah	
Kas aknad on puhtad?	Jah	
Kas elektroonilised seadmed on välja lülitatud, kui neid ei kasutata?	Jah	
Kui arvutid jäetakse ööseks sisse, siis kas nende kuvarid on välja lülitatud?	Jah	
Kas koopiamašinaid jms lülitatakse välja kui neid ei kasutata?	Jah	

- Hoones on kohati liikumisanduritega automaatvalgustus (majandusjuht tegeles).

Üldine

Kas igaüks teab, kuidas energiasääst aitab meie planeeti?		Ei, vt all
Kas keegi koolis jälgib regulaarselt, kui palju energiat kulutatakse?	Jah	
Kas kool on uurinud alternatiivenergia kasutamise võimalust?	Jah	

- Selgitustöö eakohaselt ja info jagamine
- Erinevaid võimalusi on uuritud seoses lasteaia renoveerimisprojektiga koostööd Luunja valla ametnikega

VESI

Kas koolis on tilkuvaid kraane?		Ei
Kas õpilased panevad alati kraani pärast kasutamist täielikult kinni?	Jah, vt all	
Kas tualettpotid on kahesüsteemsed?	Jah	
Kas kogute lillede kastmiseks vihmavett?	-	
Kas vihmavett kogutakse millekski muuks? Näiteks WCs, tiigivee taseme reguleerimiseks vms.	-	
Kas õpilased täidavad oma veepudeleid ainult sellise hulga veega, mida nad vajavad?	-	
Kas keegi jälgib, kui palju vett kasutatakse/hoitakse kokku?	Jah	
Kas sa õpid tundides veeprobleemidest teiste maades?	Jah, vt all	

Kas kõik mõistavad, miks on magevee säästmine vajalik? (Mõttele ka energiale, mis on vajalik vee puhastamiseks)	Jah	Ei
---	-----	----

- Pidev kätepesuõpetus rühmades
- Asenduspinnal olles vihmavett ei kogu, tegime seda varem ja jätkame oma hoones.
- Õppetegevuste käigus selgitavad õpetajad lastele eakohaselt vee kokkuhoiu ja veeprobleemide teemat

TRANSPORT

Koolitee

Kas enamik õpilasi tuleb kooli jala, jalgrattaga või ühistranspordiga?	-	
Kas te jälgite, millega enamik inimesi kooli tuleb?	jah	
Kas kooli juures on jalgrattamaja/parkla?	Jah	
Kas koolis on õpilastele jalgrattaga sõitma õppimise tunnid?		Ei
Kas te korraldate autovabu päevi?		Ei
Kas jala või rattaga kooli tulek on turvaline?	-	
Kas autod pargivad kooli sissepääsust kaugemal?	Jah	
Kas kooli parkla on jalakäijatele turvaline paik?	jah	Ei, vt all
Kas õpetajad jagavad võimalusel autosõite?	Jah	
Kui õpilastele tullakse autoga järgi, kas ooteajal on auto mootor välja lülitatud?	Jah	

- Lapsi toovad lasteaeda vanemad. Meie asukohast sõltuvalt kahjuks valdavalt autoga (vahemaad on pikad, ebapiisav bussiliiklus)
- Tegeleme pidevalt parkla turvalisusega (laste nõukogu, vanemate teavitused, reeglid)
- Laste vanusest lähtuvalt rattaga sõidu tunde ei toimu, ka pole asenduspinnal võimalust õuesoleku ajal turvalist rattasõidu võimalust korraldada.

Kooli teenindavad sõidukid

Kas mõni kooli teenindav sõiduk kasutab kütuseks gaasi või elektrit?	-	
<ul style="list-style-type: none"> • Kas vitamiinipausi puu- ja juurviljad on kohalikud tooted? 	Jah	Ei
<ul style="list-style-type: none"> • Kas toitlustaja püüab kasutada kohalikku toorainet? 	Jah	Ei
Kas te õpite tundides toidu päritolu ja transpordi kohta?	-	
<ul style="list-style-type: none"> • Kas kool väldib ostude tegemisel väikepakendites ja ülepakendatud tooteid? 	Jah	Ei

- Toidu päritolu teema on eakohane 5-7a lastele, nendes rühmades seda ka lõimitakse õppe- ja kasvatustegevustesse vastavalt teemale.
- Lasteaia majandusjuht osales sel aastal mitmel korral mahetoidu ja kohaliku toidu ümarlaudades, kus kohalike talunike tooraine kasutamine oli teemaks, tegeleme selle teemaga teadlikult.

ÕUEALA

Laste poolt kasutatav ala

Kas asfaldile või muule pinnasele on joonistatud mängu?	Jah, ajutisi	
Kas õuealal on mosaiike, joonistusi, skulptuure või muud kunsti?		ei
Kas õuealal on erinevaid pindu, mida saab katsuda ja erinevusi tunnetada?	Jah	

Kas õuealal on rohkesti ronimisvahendeid, kus saab tasakaalu harjutada, turnida, ronida ja kiikuda?	mõningad	
Kas õuealal on vaikseid varjulisi kohti, kus istuda, kõneleda ja mõtiskleda?	vähe	
Kas kasvatate kooli territooriumil aed- või puuvilju, marju?	vähe	
Kas teil on õuesõppe klass/ala?	Jah	
Kas teil on olnud õuesõppe tunde kooliõues?	Jah	
Kas kõigil õpilastel on võimalus teha ettepanekuid, mida õuealal võiks muuta või sinna hankida/ehitada?	-	

- Lasteaed asub asenduspinna, mida meie Luunja vallaga kokkuleppel kujundama ei hakka, seda asub tegema lasteaed, kes luuakse pärast meie tagasikolimist.

ELURIKKUS

Kas kooliõues on puid?	Jah	
Kui jah, kas seal on mitmesuguseid omamaiseid puuliike?	Jah	
Kas kooliaias on hekke?		Ei
Kas äsja istutatud puid hooldatakse?	Jah	
Kas koolil on tiik või soine ala?		Ei
Kas tiigis on madal koht, kust konnad, vesilikud, siilid ja teised loomad pääsevad veele ligi ja vajadusel tiigist välja?	-	
Kas teie tiigi ääres kasvab palju omamaiseid taimi?	-	
Kas teie tiigis on erineva sügavusega kohti?	-	
Kas teie koolil on niit?	-	Ei
Kas teie niidul kasvab rohkesti erinevaid taimeliike?	jah	ei
Kas teie kooliõues on metsikuid piirkondi, kus kasvavad kõrged taimed, mis seovad erinevad alasid omavahel?	-	
Kas teie kooliõue pakub elupaiku väikestele loomadele? Palun tõmmake ring ümber kui kooliõues on: <i>Hunnik puupakke/jämedaid oksa Kivihunnik Putukahotell</i> <i>Lõhnavate õitega taimi – Liblikaid meelitavaid põõsaid Niitmata alasid</i>	-	
Kas kooliõue pakub lindudele elupaiku? Palun tõmmake ring ümber kui kooliõues on: <i>Pesakaste Lindude toidumaju Lindude jooginõu</i> <i>Marju või pähkleid kandvaid puid/põõsaid</i>	jah	
Kas te hoolitsete elupaikade eest? Tõmmake joon ümber neile, mille eest hoolitsete: <i>Puud väikeloomade elupaigad Lindude elupaigad Tiik Niit</i>	jah	
• Kas te loendate taime- ja loomaliike oma õuealal?	Jah	Ei
Ka kooliõues kasutatakse herbitsiide ja/või pestitsiide?		Ei
• Kas olete uurinud oma õueala elurikkust?	Jah	

- Lasteaia õuealast väljaspool on niitmata ala, kus lapsed saavad uurida elurikkust.

GLOBALNE KODAKONDSUS

Kas teie kool teeb aktiivselt mõne teise maa kooliga koostööd?		Ei
• Kas õpetajad joovad kohvi/teed, millel on õiglase kaubanduse märk peal?	Jah	Ei
• Kas koolis kasutatakse mingeid õiglase kaubanduse tooteid?	Jah	Ei
Kas teil käib külalisesinejaid, kes räägivad kohalikest või globaalprobleemidest?	-	
Kas õpilased teavad oma õigusi ja kohustusi vastavalt ÜRO lapse õiguste konventsioonile?	-	
Kas olete mõelnud Eco-schools (Rohelise kooli) programmi tegevuste ülemaailmsest mõjust (näiteks kuidas mingi tegevus aitab teiste maade inimesi)?	Jah	
Kas teil on teistelt maadelt pärit õppevahendeid (näiteks rahvariideid, kunsti, muusikariistu)?	Jah	
Kas teil on peetud ülekoollisi üritusi, mis teadvustavad teiste maade mingit probleemi?		Ei
• Kas koolilõuna menüüs on vahel teiste maade toite?	Jah	Ei

- esitatud on ERASMUS+ projekt, ootame, otsust, et alustada koostööd teiste maade lasteaedadega.

TERVIS JA HEAOLU

Kas teil on võimalik koolis puu- või aedvilja osta?	-	
Kas õpilastel soovitatakse puuvilja kooli snäkiks kaasa võtta?	Jah, vt all	
Kas koolisööklas on alati salatit?	Jah	
• Kas õpilastel on võimalik oma arvamust avaldada, mis toite nad tahaksid sööklas süüa?	Jah, vt all	
Kas tasuta joogivesi on kogu päeva jooksul saadaval?	Jah	
Kas õpilased võivad tunnis vett juua?	Jah	
• Kas kõigil õpilastel on võimalik koolis mingit toidutaime kasvatada ja seda süüa?	Jah, vt all	Ei
• Kas kool kasutab keskkonnasõbralikke puhastusvahendeid?	Jah	Ei
Kas koolitundide ajal ja vahetunnis on võimalik liikuda?	Jah	
Kas vahetunde saab iga ilmaga õues veeta?	Jah	
Kas koolis on tantsu/liikumisvahetunnid?	-	

- Puuvilju soovitatakse kommid jm maiustuste asemel kaasa võtta laste sünnipäevadel.
- [Küsime laste arvamust toitlustamise teemal: laste rahulolu küsimustikus selgus, et 91% lastest meeldib lasteaia söök, 9% vastas, et ei meeldi, aga samas tegeleme teemaga, et lapsed harjuksid sööma tervislikku toitu \(mis mõnele ei meeldi\).](#)
- Õppetegevustesse on lõimitud liikumist nõudvad mängulised tegevused, lapsed viibivad õues 2-3 korda päevas. Sel aastal tegime statistikat(jaan – mai) ja selgus, et lapsed viibivad õues (Midrimõmmide rühm) päevas 3 tundi.
- Puhastusvahendite valikuga tegeleb teadlikult majandusjuht (võimaluste piires)
- Sel aastal osalesime kurgiprojektis, lisaks kasvatatakse aknalaudadel maitsetaimi.

KLIIMAMUUTUSED

Kas kliimamuutustest on mõnes tunnis räägitud?	Jah, vt all	
--	-------------	--

Kas õpilastel ja õpetajatel on soovitatud teha järgmist, et kahandada kliimamuutusteni viivaid tegureid?		
Tulla kooli jala, rattaga või ühistranspordiga	Jah, vt all	ei
<ul style="list-style-type: none"> Kasutada ümbertöödeldud materjalist tehtud paberit 	Jah	Ei
Säästa paberit (näiteks kasutada mõlemat külge)	Jah	
<ul style="list-style-type: none"> Viaa esemeid ümbertöötlusse 	Jah	Ei
Süüa vähem liha	Jah, vt all	
Kasutada energiat säästvaid lambipirne	jah	
<ul style="list-style-type: none"> Kas kool võtab osa energiasäästu kampaaniatest? 		Ei, aga säästame teadlikult

- Kliimamuutuste teemat arutatakse eakohaselt vanemates rühmades.
- Võimaluste piires kasutavad mõned töötajad jalgrattast, aga lasteaia asukoht on kodudest liiga kaugel ja rattateid paraku kõikjale pole.
- Lasteaias on lihavaba esmaspäev, oleme ühinenud programmiga „Taimse teisipäev“
- Majandusjuht tegeleb (võimaluste piires, oleneb valgustitest, olemas kaasaegsed valgustid!!) lambipirnide valikuga

MERI JA RANNIK

Kas teie kool on mere lähedal? <i>Milliseid ökosüsteeme on teie mere rannikul?</i>		Ei
Kas õpilased õpivad koolis mere ja ranniku ökosüsteeme?	Jah, eakohaselt õppekava piires	
Kas õpilased ja õpetajad söövad tihti kala?	Jah	
Kas kool osaleb talgutel mererannas?		ei
Kas koolis jälgitakse, milliseid keemilisi aineid võib sattuda kanalisatsiooni?	Jah	

- Mere teemat käsitletakse vastavalt õppekavale ja rühmade projektidele.

TOIT

<ul style="list-style-type: none"> Kas kooli söökla kasutab kohalikku toorainet? 	Jah	Ei
Kas kasutate kooliaias kasvatatud puu- või juurvilju, maitsetaimi?	-	
<ul style="list-style-type: none"> Kas koolisöökla kasutatakse mahetoitu või õiglase kaubanduse tooteid? 	Jah	Ei
Mitu korda nädalas saate kooli sööklas valida lihavaba toitu? 1 lihavaba päev	Jah	
Kas saate oma toitu ise taldrikule tõsta või kui ei, siis paluda väiksemaid portsjone?	Jah	
Kas toidujäätmed lähevad orgaaniliste jäätmete prügikasti?	Jah	
Kas kokad on kaasatud õpilaste õppe- ja kasvatusprotsessi?	jah	

- Kokad on kaasatud tervisliku menüü koostamisse ja kaudselt läbi majandusjuhi ka õppetegevuste projektidesse.
- Asenduspinnal olles pole meil oma aeda.
- Majandusjuht osales mitmel mahetoidu-teemalisel seminaril ja tegeleb järjepidevalt antud teemaga.